

“Zonder de armen kan mijn geloof niet compleet zijn”, zegt Marie-Françoise Boveroulle. © LUC GORDTS

“Solidariteit geen aanhangseltje van geloof”

Marie-Françoise Boveroulle (54) werkt voor het vicariaat Brussel sinds het Allerheiligencongres van 2006. Onlangs vroeg hulpbisschop Jean Kockerols haar verantwoordelijke te worden van de tweetalige dienst voor solidariteit van de kerk in de hoofdstad.

BENOIT LANNOO / “Ik wou theateractrice worden maar moest van mijn ouders eerst een diploma halen. Dus werd ik maar regentes Engels. Daarna stond ik een tiental jaar voor de klas. Maar dat was mijn ding niet. Wellicht was ik te veeleisend, niet alleen voor mezelf, maar ook voor mijn leerlingen. Ik zocht naar een uitweg en toen maakte de parochiepriester mij attent op een vacature bij het vicariaat Brussel. Ze zochten iemand om het Allerheiligencongres van 2006 mee te helpen organiseren. Ik stelde mijn kandidatuur en kreeg de job.

Verliefd op Brusselse kerk

Ik ben toen als het ware verliefd geworden op de kerk in Brussel. Om Brussel-Allerheiligen 2006 voor te bereiden, moest ik met zeer uiteenlopende kringen contact opnemen, gaande van de arbeiderspastoraal tot het Opus Dei. Het trof mij dat er zoveel, zo verschillende mensen in de kerk actief zijn. Ik zette voor het Allerheiligencongres een rondetafel over wonen op en was er de verslaggeefster van. Vandaar dat ze naderhand bij mij uitkwamen om de oproep van kardinaal Godfried Danneels aan het slot van het congres in praktijk om te zetten.

Project Betlehem

Danneels had toen opgeroepen leegstaande kerkelijke eigendommen langs sociale verhuurkantoren als woonegelegenheden voor mensen met een beperkt inkomen te herbestemmen. ‘s Anderendaags stroomden de telefoontjes hier al binnen: ‘Ah, eindelijk; en waar kunnen we nu concreet terecht?’ Er werd spoorvlagen allerlei

overleg opgezet en zo werd ik, eenmaal onze vereniging zonder winstoogmerk opgericht, de coördinatrice van het Project Betlehem.

Meester wordt leerling

Als je op weg gaat met de armen, neem je op het eerste gezicht het risico dat die mensen je niets kunnen teruggeven. Maar al gauw beseft je dat daar niets van aan is. Het is als de voetwassing: de meester wordt leerling. Je zekerheden – ik ben de verantwoordelijke, ik heb een goede opleiding genoten, ... – vallen een voor een weg. Je beseft dat de essentie daar niet ligt. Je wordt door de armen letterlijk ‘omgekeerd’. Het is die ‘beking’ die we in de catechese verkondigen en tijdens de eucharistie vieren.

Gebod en inzet

Dat is wat mij in mijn werk boeit: zonder de armen kan mijn geloof niet compleet zijn. Als we het goede nieuws aan de armen niet verkondigen, houden we het voor onszelf, verkondigen we het eigenlijk niet. Vroeger werd de armenzorg aan – voornamelijk vrouwelijke – religieuzen en later aan allerlei organisaties zoals Caritas, Vivre Ensemble of Welzijnzorg uitbesteed. Het was een zijkapelletje geworden. Solidariteit is geen aanhangseltje maar maakt wezenlijk deel uit van onze geloofsovertuiging. Natuurlijk loop je het risico in activisme te vervallen. Toch ben ik daar voor mezelf niet zo bang voor, want ook het gebed is een onmisbare pijler van mijn geloofsbeleving. Samen met mijn man woon ik in een samenwoonproject: enkele

religieuzen, enkele alleenstaanden en drie gezinnen delen samen drie huizen in Anderlecht. Elke morgen komen we tussen tien over zeven en half acht samen om te bidden. Dat gebedsleven en mijn inzet voor de solidariteit in de Brusselse kerk zijn niet van elkaar te scheiden.

Nieuwe solidariteitsdienst

Bij het Jubeljaar van de barmhartigheid vroeg hulpbisschop Jean Kockerols een collega en mezelf om een inventaris op te maken van alle christelijke solidariteitsinitiatieven in de hoofdstad. Wat een rijkdom, ongehoord! Nu verkiest de hulpbisschop van Brussel het woord solidariteit boven diaconie, omdat veel mensen niet begrijpen wat diaconie precies betekent. En het gekke is, dat hier op het vicariaat niet eens een dienst voor solidariteit als dusdanig bestond.

Angst in parochies

Sinds enkele maanden is die er wel en de hulpbisschop heeft mij er als verantwoordelijke voor aangesteld. Dat vervult mij met diepe vreugde, ook omdat er al zoveel moois in het Brusselse wordt gepresteerd. Maar mijn nieuwe taak vervult mij ook met enige schroom. In vele parochies leeft immers angst: wie zal straks voorgaan, wie zullen onze catechisten zijn, wie begeleidt onze toekomstige catechumenen? Waarom zouden we, gezien onze gebrekkige mankracht, mensen aanmoedigen om ook aan sociaal werk te doen?

Prioriteiten

We moeten dus samen op zoek naar wat prioritair is voor ons geloof. Welnu, ik stel daden van solidariteit omdat ik christen ben, zonder kan ik geen christen zijn. Solidariteit, het geloof verkondigen en het geloof vieren, ze zijn alle drie prioritair. Ze vormen samen de drie zijden van eenzelfde christelijke geloofsovertuiging.”

Project Betlehem

Op de slotviering van Brussel-Allerheiligen 2006 vroeg kardinaal Godfried Danneels kerkelijke panden die niet langer dienst doen, langs sociale verhuurkantoren ter beschikking te stellen op de sociale verhuurmarkt. “De kardinaal inspireerde zich voor die profetische oproep op een suggestie van de rondetafel over wonen waarvan ik de verslaggeefster was”, herinnert Marie-Françoise Boveroulle zich. “Het is een win-winformule: het aanbod aan betaalbare huurwoningen stijgt en de sociale verhuurkantoren garanderen de eigenaars van de panden – congregaties, parochies, verenigingen voor parochiale werken, kerkfabrieken, noem maar op – een maandelijkse opbrengst.”

Tiende verjaardag

Het Project Betlehem ging tien jaar geleden van start in Brussel en begon later ook in het bisdom Brugge en het vicariaat Waals-Brabant. “In Brussel vormen we intussen de link tussen de eigenaars van 64 kerkelijke panden en een twintig sociale verhuurkantoren”, vertelt Boveroulle. “Dat is ook pastoraal werk: het beheer van het tijdelijke en de pastorale en sociale rol van de kerk gaan hand in hand. Samen met de eigenaars zoeken we uit hoe we met leegstaande kerkelijke panden die niet langer voor de verkondiging dienen, armen in Brussel aan een fatsoenlijke en betaalbare huurwoning kunnen helpen... en door het sociale verhuurkantoor gegarandeerde inkomsten genereren.”

“Je wordt door de armen letterlijk ‘omgekeerd’.”

Vele nieuwe armen

Boveroulle benadrukt dat het allerm minst de bedoeling is kerkelijk patrimonium “te ontmantelen: scholen blijven scholen, bibliotheken blijven bibliotheken, noem maar op. Maar als een pand niet langer dienst doet of te groot geworden is, zetten we een win-win op: de sociale verhuurmaatschappij garandeert de kerkelijke eigenaar inkomsten om verder zijn pastorale taken te bekostigen en verhuurt wooneenheden aan de vele nieuwe armen in de hoofdstad. Dat zijn vaak mensen die werken maar van wie het inkomen te klein is om fatsoenlijk te kunnen wonen in een aanbod van de private huurmarkt, want dat slurpt een te groot aandeel van hun beperkte inkomens op.” (BL)

www.betlehem.be

